

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/221/2012
Identifikačné číslo spisu:	7297898368
Dátum vydania rozhodnutia:	11.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7297898368.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej Sociálnej poisťovne, so sídlom v Bratislave, vo veci pobočky Košice, so sídlom v Košiciach, Festivalové nám. 1, IČO: 30 807 484, proti povinnej BP & BG, spoločnosti s ručením obmedzeným Košice, so sídlom v Košiciach - mestská časť Barca, Osloboditeľov 66, IČO: 17 083 702, o vymoženie 16 836,95 € s príslušenstvom, vedenej súdnym exekútorom JUDr. Ing. Karolom Mihalom, Exekútorský úrad Košice, so sídlom v Košiciach, Moyzesova 34, pod č. Ex 2100/1997 a na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. Er 3043/1997, o dovolaní súdneho exekútora proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2012, sp. zn. 14 CoE 12/2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. februára 2012, sp. zn. 14 CoE 12/2012 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II uznesením zo 4. januára 2012 č.k. Er 3043/1997-64 opravil v záhlaví uznesenia Okresného súdu Košice II z 9. mája 2011 č.k. Er 3043/97-29 označenie oprávnenej takto: Sociálna poisťovňa so sídlom v Bratislave, pobočka Košice, Festivalové nám. č. 1, Košice. V odôvodnení uviedol, že súd v záhlaví rozhodnutia (z 9. mája 2011) uviedol nesprávne oprávneného - Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, ktorý 27. mája 2011 súdu oznámil, že správne označenie oprávneného je Sociálna poisťovňa, pretože táto je právnym nástupcom pôvodného oprávneného - Národného úradu práce, Okresného úradu Košice IV. V zmysle § 164 O.s.p. súd návrhu na opravu označenia vyhovel.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 22. februára 2012 sp. zn. 14 CoE 12/2012 odmietol odvolanie súdneho exekútora smerujúce proti opravnému uzneseniu z dôvodu, že odvolateľ nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Vychádzal z toho, že účastník môže napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 201 veta prvá O.s.p.). Odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak, a ani proti uzneseniu v konaní o vymáhaní súdnych pohľadávok podľa osobitného zákona (§ 202 ods. 2 O.s.p.). V danom prípade exekučné konanie začalo 21. októbra 1997.

Podľa § 235 ods. 2 Exekučného poriadku, exekučné konania, ktoré sa začali do 1. februára 2002, sa dokončia podľa doterajších predpisov. Podľa § 37 ods. 1 Exekučného poriadku účinného do 31. januára 2002 účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný. Postavenie účastníka exekučného konania do 31. januára 2002 exekútor nemal, k zmene došlo až od 1. februára 2002 zákonom č. 32/2002 Z.z. Súdneho exekútora nemožno preto považovať za účastníka konania, bez zreteľa na to, či súd rozhoduje o trovách exekúcie, alebo nie. Súdny exekútor nie je oprávnený podať odvolanie, preto odvolací súd jeho odvolanie odmietol v zmysle § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol súdny exekútor dovolaním, jeho prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), mimo iného uviedol, že odvolací súd je ho odvolanie odmietol bez toho, aby k tomu boli splnené podmienky, čo zakladá porušenie práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Za nesprávny označil záver súdu, že súdny exekútor nie je účastníkom konaní, čo bolo dôvodom, pre ktorý sa súd jeho odvolaním nezaoberal a toto odmietol. Zdôraznil, že súdny exekútor je účastníkom konania a teda aj oprávnenou osobou na podanie dovolania (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 13/2007, sp. zn. 1 Cdo 93/2006, sp. zn. 2 Cdo 205/2011). Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Oprávnená a povinný sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) spĺňajúci podmienku povinného zastúpenia v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., predovšetkým skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol súdny exekútor dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie súdneho exekútora. Dovolanie súdneho exekútora preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nie je (procesne) prípustné.

Prípustnosť (i dôvodnosť) dovolania súdneho exekútora by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený,

ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ v dovolaní namieta, že v danom prípade mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníma možnosť realizovať procesné oprávnenia priznané mu v konaní za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj odmietnutím odvolania odvolacím súdom, ak pre to neboli dané procesné predpoklady (viď tiež R 23/1994, obdobne tiež R 51/1996, R 55/2006). O taký prípad v prejednávanej veci ide.

Odmietnutie odvolania v preskúmvanej veci odvolací súd zdôvodnil jeho subjektívnou neprípustnosťou. Túto založil na názore, že procesnoprávna úprava do 31. januára 2002 (Exekučný poriadok) súdnemu exekútorovi nepriznáva postavenie účastníka tohto konania - z tohto dôvodu súdny exekútor nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Dovolací súd sa preto zaoberal správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska naplnenia subjektívnych medzí odvolania (bez toho, aby zároveň skúmal i medze objektívne), a to výlučne (len) z dôvodov, z ktorých vychádzal odvolací súd - t.j. či súdny exekútor (vo všeobecnosti) môže mať v exekučnom konaní procesné postavenie účastníka konania a či mu v tomto procesnom postavení prislúcha právo na podanie riadneho opravného prostriedku (odvolania).

Odvolací súd v tomto smere zaujal názor, v ktorom nepripustil (resp. absolútne vylúčil) možnosť, aby sa súdny exekútor mohol stať účastníkom exekučného konania, ktoré sa začalo do 31. januára 2002 (§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku), v takto začatých a prebiehajúcich konaniach, preto súdnemu exekútorovi nepriznal právo na podanie odvolania. S týmto názorom sa dovolací súd nestotožňuje z nasledujúcich hľadísk:

Možno súhlasiť so záverom, že účastníctvo v exekučnom konaní je z pohľadu procesnej teórie vymedzené tzv. druhou definíciou účastníctva v civilnom konaní tak, že účastníkmi exekučného konania sú tí, ktorých za účastníkov konania označuje zákon. V exekučnom konaní je to predovšetkým ustanovenie § 37 ods. 1 Exekučného poriadku, ktoré vymedzuje jeho účastníkov. Vychádza pritom z toho, že účastníkom má byť taký okruh subjektov, ktorých sa konanie priamo dotýka. Z uvedeného hľadiska zákon za účastníkov exekučného konania označuje vždy oprávneného a povinného. Exekučné konanie sa svojou povahou často dotýka práv väčšieho okruhu osôb ako len povinného a oprávneného. Takto dotknuté osoby exekúciou nie sú síce účastníkmi konania v celom jeho rozsahu, ale zákon im priznáva účastníctvo pre určitý úsek konania alebo na jednotlivom úkone (napr. manžel povinného sa stáva účastníkom pre úsek exekúcie, v ktorom sa postihujú veci patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a podobne). Postavenie takýchto osôb v konaní nie je samoúčelné, a spravidla sa spája s možnosťou ich aktívneho pôsobenia na výsledok konania (resp. toho ktorého štádia exekučného konania, alebo jeho etapy) v záujme ochrany vlastných práv a im priznaných právom chránených záujmov. Takto vyjadrený procesnoprávny status nemožno označiť inak ako účastníctvo, ku ktorému prirodzene patrí právna možnosť v podobe uplatnenia príslušných procesných prostriedkov (nástrojov), v civilnom práve označovaných ako opravných prostriedkov, pravda v prípadoch, kedy to zákon dovoľuje (objektívne medze opravných prostriedkov).

Rovnako aj súdnemu exekútorovi patrí postavenie účastníka konania s možnosťou uplatnenia opravných prostriedkov tam, kde to zákon dovoľuje. Postavenie inej osoby ako účastníka konania pre určitú etapu (časť exekučného) konania je potrebné vždy vyvodiť z konkrétnej procesnej situácie (porovnaj obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 205/2011, sp. zn. 6 Cdo 121/2012). Názor odvolacieho súdu, ktorý absolútne nepripúšťa možnosť účastníctva v exekučnom konaní iných

subjektov, než tých, ktorí boli výslovne uvedení v ustanovení § 37 ods. 1 Exekučného poriadku v znení do 31. januára 2002, nie je preto správy ani ústavne konformný (súladný) najmä so zreteľom na znenie čl. 46 Ústavy SR. Je totiž nezdôvodniteľné (neakceptovateľné), aby sa niekomu (komukoľvek) odobrala možnosť priamo presadzovať svoje práva, ak o nich bolo rozhodnuté. Vyjadrená je tým i materiálna ochrana práva na súdnu ochranu ako základného ľudského práva v právnom štáte. I keď zo zákona nevyplýva, že by účastníkom konania mal byť i ďalší účastník konania, t.j. skutočnosť, že zákon výslovne neoznačuje niekoho za účastníka konania, neznamena, že s ním konajúci súd nemôže v prípade potreby konať, ak sa účinky jeho postupu alebo rozhodovania týkajú základných práv, ktoré má takáto osoba zaručené v ústave alebo medzinárodnej zmluve (porovnaj napr. I. ÚS 219/2007, obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 164/2011). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že právo súdneho exekútora na náhradu trov exekučného konania možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 200/2007, II. ÚS 272/2008, III. ÚS 52/2009).

Výskyt niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona nielen dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto vadou postihnutom, ale zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na zistenú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.